

• HÁRFAZÚGÁS (1960) ◄

•

◄

*Feleségemnek,
Akinek mindent köszönhetek.*

•

Köszöntlek bölcsőm, Búzafield

Eső

(Emlékezés az aszályra)

Déli haraggal
perzsel a hajnal,
porfelhőt dajkál az est,
az aszály réme
setteng az éjben
és zsenge reményre les.

Éget a gyp, mint
tűzön a tepsi,
min ezer már a likacs,
hónapok óta
szomjaz a róna,
hervad a búza, pipacs.

Mogorva bojtár
borong a botján
a szíve majd elakad:
hullik a jószág
s végig a rónán
kalászba sül be a mag.

Keserve, könnye
csorran a földre:
„Elöl mindent a verő...
S nemcsak a termés,
a nép is elvész,
ha még most sem lesz eső.

Szél!, esők szárnya!,
szállj a határra,
te, hű eső-terelő!...

Gyere felénk el,
hogy a vidék ne-
legyen égő temető...”

Álom-sereggel
bírkózik reggel
karám ölen a gulyás,
majd szeme tágul
és a subárul
felugrik olyan csudás
látomás éri;
csülkig, sőt térdig
sáros az egész gulya,
s esővert-dőlten,
harmatos-zölden
virít a fű, a búza.

Rándul a bajsza:
búzán a barma!,
ostorra kap szaporán,
s hálája míg mély,
kacag és sír és –
káromkodik a pogány...

MÉGIS BEÉRETTE A KALÁSZ

Arany csorgott már a Napról mezeinkre:
Arany-táblák csengik életünk dalát,
aranszínű cipók nevetnek szemünkre
mert megterítette nekünk asztalát
Bácska földje megint.

Bácska, áldón tekint
Rád a Te világod!...

•

Ó, nézd, milyen boldog marokszedő lányod
és kalászosaid kaszás vőlegénye,
a robusztus paraszt, akinek igéje
ma, a gépkorszakban is igaz és tiszta.

Nem tarthatja vissza
győzelmed már semmi!
Hirdeted parancsod: Lenni, lenni, lenni!
s menni az idővel, mely soha nem áll meg:
Förgetegen, csókon tántorítlan átmegy
s él örökké, mint Te és igazol téged.

Mert rossz jégverések,
hideg esők gyásza
hiába romlott rá dülva a határra:
amikor a várás bölcs órája eltelt,
aranyat szórt Rád a Nap, mely mégis felkelt,
s beért mégis mindig hullámzó kalászod.

Boldog aratásod
Örömét most szórja
ránk a földed, létünk újra újrázója,
s míg a cséplőgépek telhetetlen gyomra
kévét kévére fal mormogva, korogva,
álmában kalácsot szel becsukott bicskánk.

FÖLDMŰVESEK NYÁRI DALA

Dobog a felvert csend és az út,
robban az éjvég még hajnal előtt,
száguld a Göncöl, kaszákba fut:
Vér pírja festi az égi mezőt.

Izmokat épít sánca ellen
a vén kihívó, létünk, a Munka;

harcot akar, hogy mell a mellen
vesszen el, hulljon újra múltba.

Rabló lovagját messze űztük:
mitőlünk nem lop erőt az álom
mi vagyunk vámpír, akik túrtük
hű szeretőnkön, a gödrös ágyon.

S azt sem a vágyunk hozza hozzánk;
ott van az ágyunk, bölcsőnk, sírunk,
hol a rögök közt vállunk mossák
sugarak, színek, s izzadó bírkunk.

Űrgék és varjak gerlét lesnek,
mely ifjú párnak csókjain búsul,
két szomjas szájon; úgy estek le
egymásra, mint, hol friss víz zúdul.

Lüktet a földdel a dél, a hó is,
megtörik kérgünkön még a kő is,
tiporhat zápor, jég, özönvíz,
minket a Munka, az ős-öszton visz;
s harsogó árak, iszap lápok,
száz elem, ellen, mennykő, átok,
nem felettünk; velünk robajlik!,
s örök erőnkön úgy elalszik,
mint otthon az a kicsi gyermek,
ki szurtos, fáradt, miként az anyja,
és két izzadt kar közt, míg szenderg,
szebb, mint a tejben fürösztött angyal.
Ámult felhőknek néma harcunk
pacsirta dícséri helyettünk el.
Aki most látná rézszín arcunk
cserélne forró tenyerünkkel.

ELPIHENŐ BÚZAFÖLDEK

Téli, kihalt táj, csend neszez,
Nyugaton felhők égnek,
A szemhatárig csak te meg
a búzaföldek élnek.
Igézet von, míg nézed: hó
Úl zöldjén a vetésnek,
Szemed is szinte érzi jó
Ízét a friss kenyérnek.
Könnyesen, halkán lehajolsz
A rögre, mint ki hódol
Vagy munkán-fáradt, szunnyadó
Szülőknek kezet csókol.
Hangtalan hála, vallomás
Száll szívedtől szívéig,
S ő sorsát súgja válaszul
A kezdettől a végig.

– Nekem a nász is szenvedés,
Nyoszolyám zápor mossa,
Feltépett méhem mély sebét
A magvető tapossa...
Fiaim bennem tépi szét
A rét sereglő varja,
Szelíd juhoknak énekét
Szívem irtózva hallja,
S ó, mennyi magzatot sirat,
Kiket megöl a végzet
Amíg a szende kis pipacs
Nyárról nem suttog nékem?

És a nyár engem nem szeret;
Heve még el sem reppen
S nemzetnyi utódból nekem

Nem, nem marad meg egy sem.
S mert érted mindezt szenvedni,
Mert éhséged megváltja,
Csak foszló hullád jut neki
S az... másodrendű trágya.
Ő mégis, mindig újrakezd,
Tél-dere bárhogy marja:
Fogan, terem és eltemet –
Az élet így akarja...

Téli, kihalt táj, csend neszez,
Lámpákat gyújt a Göncöl,
Vadludak szállnak, este lett,
S te elköszönsz a földtől:
Édes anyánk, ó Búza föld,
Te legtöbb-kínú asszony!,
Pihenj, aludj te drága öl,
Hogy nyarunk majd arasson.

TAVASZT HOZZ, ELSŐ HÓ

Ess, éji hó,
te régi, jó
hajnalok tündér-ezüstje,
gazdagíts most,
hogy régi meseszöttesem ismét befödje
biztató, meleg, balzsamos bunda.

Ó úgy aludtat
halk, szeles, szép suhogásod,
mint régen, mikor elfekve a vén, puha ágyon,
álomban is tudtam, hogy szán visz majd egy tanyai torra.
Talán most is várnak oda,
mint akkor,
s hallom,

•

az Apám épp mondja:
Megyünk, csak felszálljon a köd.

Kint szél zörög,
s míg virágot rajzol a fagy az üvegre,
úgy érzem, hogy puha szóval üzennek
szökésből térő ifjú éveim.
Ess, éji hó
és reggelre tükrözd az érkezők nyomát
fehérségeden s a szívem újult pírján...

A város villanásai

NOSZTALGIA

(A városokba szóródott drága földijeimnek)

Nyári hőben, júliusban,
mint akiben erő must van:
szédülten az útra lépünk
s panaszosan sír a vérünk.

Ez a város jövőm arca,
nem én szállók vele harcba,
hisz a gazda jó, s a marka
nyitott – de egy könnycsepp vallja,
hogy néha fáj az az ének:
„Hol a kenyér – ott az élet...”
Otthon, nálunk más az élet,
s más íze van a kenyérnek.
Békésebb a lélek arra,
szelídebb a vizek partja,
fehérebb a lány, az ének,
mély az ég és mély az élet.
Törvénye van napnak, éjnek,
embert, garast munkán mérnek,

termés a jussa a vérnek
s szent íze van a kenyérnek.
Jövöm arca ez a város,
kenyérváros ez a város,
ne fájja a panaszlásom,
hogy könny pergett az orcámon...

...néha, ha így, júliusban
hazavágyunk a falunkba,
meglassul a szívünk, léptünk,
s panaszosan sír a vérünk.

EGY KÜLVÁROSI MUNKÁSHOZ

Álomhajtó serény hajnal
veled ébred, veled talpal
és a gyárba már a Nappal
köszönsz te be, egy-kalappal.
Szeretőd, a Munka van ott,
megöleli mindkét karod,
bírkózgattok, ciróगतod,
hasznod szerint hajlítgatod.
Fütyös kedvet szeret benned:
szaporábban szalad veled,
s ha ő durcás, sántít, beteg;
pipára gyújtsz, s pihenteted.
Így az Idő sem áll, fárad;
felül fúrge paripára,
s egyszerre csak Este árad,
s abból lengő, fáradt pára
terül rá a derűs mára,
víg munkának ritmusára,
kenyér-adó jó zajára,
égre, gyárra, útra, tájra...
Haza indulsz. Kint a sáros

•

kütelken vár ágy és vánkos,
vágysz már a jussos álmat,
vígán üget hát a lábod...
...S otthon, szobád ablakából
– míg mögéd került a Távol –
látod, hogy az Éj, a vásott,
megette a fényt, s a várost.

DÍCSÉRET A MATRACOMNAK

Reám vársz mindig,
Bármennyit kések,
Szeretsz, ha vagyok
Józan vagy részeg.

Te úgy megértesz,
Te vagy a legjobb,
Soha még ily hű
Szerelmem nem volt.

Valakivel, ha
Öledbe fekszem;
Nem lész féltékeny,
sosem veszekszel.

Virrasztva, sírva,
Árva magányban.
Velem vergődsz, nyögysz
Az éjszakában.

Megbékéltetsz, ha
Mindennel vádlok
Átét, hogy nem jön,
S hiába várom.

Ha látom létem
összetöretve,
Tanítgatsz szépen
A bölcseletre.

Ma annyit vártál,
Nagyon akarhatsz...
Lefekszem végre:
Ringathatsz, tarthatsz.

Lepel-takarta
Szemérmes tested
Köszöntve sóhajt,
Betelt a kedved.

Behunyom szemem,
Hogy jobban bírass
Álomba vonni.
Ringass el, ringass...

ESŐS VÁROSI ÉJ

Csillog az aszfalt, lámpa ég,
nézed az ablak üvegét...
Kint taxi tülköl elhalón,
bérkocsi baktat, megy a ló,
fáradtan, mint az únt idő
vagy a kifestett múlt; nő;
dió, mely ép, de bent avas
és hideg mint a piszkavas
nyáron, s a lelke is üres,
kiégett kályha, nem tüzes,
csak korma van, befeketít
piros szándékot, s neveti
ő is, ha botorra talál,

•

aki lesüllyedt még alább
mint ő, mert érte nyúl keze
annak, kit csóktéboly vezet
s nem tudja, milyen mély, nyitott
örvény az, kit az éj kidob,
hogypoklos lobját ossza szét
kivert kuvaszok koncaként.
Az eső hull, a lámpa ég,
a nő a fény körébe lép:
rúzs, púder néz szemközt veled,
szép cégér... ócska bolt felett.

MESÉLJ, ÚJVIDÉK...

Lakások, házak ezre mered rám,
kopottak, újak és épülők.
Fehér falával elrejt-e egy is
mikor majd halálba szédülök?

Ablaka lesz-e, melyen a napfény
szemem keresni be-betekint?
Lesz-e kilincse, s valaki lesz-e,
aki majd akkor hozzám benyit?

Megmaradok-e, ha már elmentem,
ahogy nem élek most senkiben?
Kik otthont kaptak az én szívemben
lim-lomként dobnak-e semmibe?

Szólj, neved rám, mostohám, város,
cukros szamócsát adj számba most...
Kőtenyeredbe rejtve az arcom
mesélj naposat... vagy csillagost...

KÓRHÁZI LÁTOGATÓNAP

Délután van,
Vasárnap, őszi,
Fekszünk hárman
s az utat őrzi
szemünk a fák között – hátha ő is
eljö, hiszen ma megint vasárnap
és délután van.

Eső készül.
A kihalt, néma
parkban két sünn
csörtet és néha
néhány tudákos levelibéka
jósolja, ahol a bokor mélyül,
hogy eső készül.

Rossz, ha esik:
amikor hullong
úgy szétesik
minden, s a múltkor
miatta nem jött senki, mert hullott
s pár esőcseppben oly sok elveszik.
Oh, rossz, ha esik.

Levél szállong.
Elfáradt élni
még a nyáron,
s nem tud remélni
új erőt már, mert szíve érzi,
hogy az erős fa lombja csak száz holt
levél, mely szállong.

Mégis: régi,
él a tar fa még,

•

levélkéit
csak festi a dér,
mint magányunk bánatát a vér,
s bár a múlás fáj, a várás mégis,
mégis a régi.

Esteledik.
Eső szemerkél.
Hogy feledik
azt, aki elmén!...
Elvesző ábra valaki selymén,
aki tán jönne, de nem engedik.

Beesteledik...

PÉTER

*(Emlékezés egy régi munkástestvérrre, akit Futak alatt
mellőlem vitt el az egyetlen Igazság, a Halál.)*

Mint sok-sok évvel ezelőtt
Futak alatt egy sáros,
Csendes hétköznapi délelőtt
Most is temetőt járok.
Az ajtó jajdul és a Múlt
Egy sírkövön felébred,
Szívemhez ér, egy sírba nyúl
És megmutatja Pétert.
És látom szelíd, kék szemét
Mely elfolyt már azóta
S szívét, mely oly üres szegény,
Mint lejárt homokóra.
Izmaiból már semmi sincs,

Pedig a követ hogy hordta,
S vallta: az Erő, Munka – Kincs,

Míg a kátrányt kotorta.
Napestig bízott, biztatott.
Az életet akarta,
S egyszer, mint halvány csillagot,
Egy felhő eltakarta.

Barátom nincs, csak cimborám
Ez árva este óta,
Nincs Talmud, Biblia, Korán,
Csak munka, bor és nóta.

S ím most, míg hull virágszirom
A téli-almafákról
Dal jó a halmon, pázsiton
A messzi rónaságról.

A győztes élet túlszibong
Temetőt és jajszót...
Mögöttem halkan becsukom
A múltat és az ajtót.

ÉLETEK KIS BÚVKÖRÖKBEN

Felhő szalad égi úton
Nap-halálra kong az ódon
Katedrális nagyharangja.
Estelőn a hála hangja
Betölt élet s anyagot.

Hazafelé visz az utam,
Ráámulok rendre, újra
Minden virágterhes fára,
Elmúlását mind így várja:
Élet nevet lombjukon.

•

Ó jaj, Élet, mért, hogy mindig
Csak nekem s e fáknak intik
Élettelen kő-középre
Körbe, kicsi földbe mérve
Életünk, a béresid...?

Számadód, október mondja:
Vénülőnek nagy a gondja,
Ha a termő róna arca
Két araszra, ott, alatta
Nem ad erőt neki se,
Mert csak annyi térfogatja
Hogy a nedvet befogadja
S éljen a fa bús örömmel,
Virágozva, de köd ölje
Zsendülő utódait.

Esti fák,... ez éltünk útja:
Sose látjuk mi magunkat
Mebékélt, utódos ősznek,...
Úgy kell mennünk minden ősznek,
Hogy a Mag mind kőre hullt.

Oly jó lenne hátaletlen
Kidőlni, utódunk-lelten,
Betelt álmok s estharangszó
Selymén, ha az Elparancsló
Megrémelte jónk s bűneink!...

(Szállunk búsán, fagyos éjben
Föld fölött rossz mag a szélben,
Lázás, meddő minden óránk,
Mefagyaszt egy téli orkán
S megfordul a címerünk...)

Vörös fény hull lombtetőre
Harangoznak estelőre
Égi úton, földi úton
Fárosz lángol, álom éled:
Él a lázam s él az Élet.

RÉMLÁTÁS

Néha én szörnyűt álmodok:
azt álmodom, hogy élek,
hogyan itt, e hibbant földgolyón
kell életem leélnem,

hogyan a rossz, jaj, mind, mind igaz,
a kór, a gond, a véték,
s megmenekvésem tiltják nagy,
vérivó pecsétek.

Ki nyugtat, csitít engem el,
kit ezredévek vernek?...
Miért gonosz a végtelen
s a vég, ha így neveltek?...

Vannak-e szürke kisbetűk
a Nagybetűk könyvében?,
ott ég-e árnyban nőtt nevünk
az istenek könnyében?

A hajnalpírban látják-e
az alkonyat kudarcát?,
a lányanyák s az aggszűzek
bús arcát, késő harcát?

Madách, Gounod oh, most dalolj
mákonyos, új regéket:

néha már szörnyűt álmodok,
azt álmodom, hogy élek.

KIFELE A NAPSUGÁRRA

Mért ülsz korhadt fa alatt,
ha a többin rügy fakad?
Szemed mért rejt könnyeket,
mint rossz költő könyveket?
Lépj az útra!
Láss virágot:
szirmán harmat, nem könny ázott!
Halld a szíved: mosolyt áhít,
és szeresd őt, ki nem ámít,
ki egyedül járt veled:
legényruhás életed.
Új a ruha?
Vén a kedv?
Régi nótád újrakezdd!
Gyorsan járjon lábad múltat,
mert a mában a múlt untat.
Amott, nézd, egy lány nevet
s amit suttog – a neved!
Emitt egy kisgyermek játszik,
késsel, tejjel elkomázik,
pedig egész élete
korlátokkal van tele.
Dobd el hát a bánatot
hiszen élsz még,
s amíg élsz
jobb sorsodat várhatod.

Vallomások kettőnkről kettőnkhez

NYÁRVÉGI MAGÁNYOS EST

Száll a nyár, a vár sivár
és fáj a szó, ha szólsz: Clió
ó, mondd a lépte merre jár,
az erdő-e vagy sík határ,
bont ágyat neki ringatón
s kötni szeretné, mint a lomb
rejtett gyümölcsét, mit rossz szem
keres nesztelen.

Menj hozzá s hozd el mély szemét,
a nyarat, tekintetét...
az ősz itt járt: a bokrokon
jele ég, bíboros korom,
mely alól élő dal sikolt,
míg téged kérve őt hívom,
ki mindenem nekem,
most,
hogyan az ősz, mint barna őz
fut át a dús fű bársonyán
és úgy kever a zöld közé
rőt színt, ahogy a hely fölé
szór égi kékre gyémántporral,
gyászvilág az est.

EGYÜGYŰ, LEMONDÓ VERS

Elhagytam a Napot,
denevérként élek,
jaj, de nagyon kár volt
megismerni Téged;
vérpiros az ajkad,

•

hófehér a tested,
pirosló szívemet
hó színére fested.

Fekete utakon
villany fénye sápad,
nem látnak már engem
járni Teutánad,
az a fehér árnyék,
ami még maradtam,
úgy vesz el, mint a hó
az úton alattam.

AZ ELFELEJTETT ÉNEK

Lángfelhős alkony, szeptemberi est,
haldokló ágak között érő élet
emlékeztek-e: avar szőnyegen
valaki akkor mint a mese lépett
halkan elém és megcsókolta szívem.
És a dalára emlékszel-e, Szél?
Minden szívnek összhangja miénk volt,
s annyi láz volt bennük, hogy tüzén
az alkonyaiban még az a kis égbolt,
mely fölöttünk kékllett, az is lángra gyúlt.

S szeptemberek jöttek, újak, de a föld,
az ég nem lángol s hűvösebb a szél is.
A szív, mely akkor tűztrónt örökölt
hiába dobogja a ritmust, ha vért visz
a feledő test nyílt és rejtett mezőin.
Merre vagy és hova, kihez vitted el
titkát a mély szeptemberi éjnek?...
Az ősz hallgat, sápadt, nem felel.
Elfeledte a dalod és Téged
mint a pernyét hordó szél a lángokat.

VIGASZTALÁS NAPNYUGTA ELŐTT

Az élet ma sem akarta a mi
ölébe hajló lelkünk megáldni,
Életről már nem álmodó Káin
Ábel-lelkeddel álmodott révtől válni
Ahasvérusként, lásd, kényszerülök.
Nem fáj még így, hogy jövőtlen napunk
Sugaras múlton hideg fénnel átver.
Vér-tó partjára, szívemre ha hullsz,
Érzed-e, hogy már csak te vagy az, Áte,
Akinek vére ittmarasztal még?...

Testednek minden pórusa, ere
Az én szívemből indul s oda tér meg,
Égi szerelmek trónusán szeret
Csak így szerelmes, mint ahogy én Téged,
Ki megszépítéd haldoklásomat.

Lépteid régi, muzsikás zaján
Rőt őszi fény gyúl fénytelen valahol.
Messzi hajóról jelzőn lobbanó láng
De kaján, dermedt szelekre harangoz
Visszatértemre örökdő titán.

Te vagy csak lelkem jó diktátora,
De jaj, rossz csillag – mint a Hold a tengert –
Magához emelt, s hidak vándora,
Köd-aljú völgyek fölött fáradt ember
A Te daliád már s csak zuhanni bír.

Könnyeid sírom s keresem szemed,
S a Napot, rám, Te árnyadra vigyázni...
Már alkonyul... ne sírj, úgy sem lehet
Az árnyak a napnyugatban megállni...
...Csitt... Édes... semmi
.....már sötétedik...

TEKINTGETÉS A TEGNAPBA

Míra, régi asszony, keresem az arcod.
Végigjárok minden utat, messzeséget,
s ha valahol éget láthatatlan, véres
tövise a régi rózsáknak, mik Téged,
engem szúrtak szíven s felvérzik a seb,
ott keresem legjobban: Dobban-e szíved.
Milyen volt az arcod, hangod, szemed színe?...
Úgy tudlak már csak, mint régen elfelejtett
tréfát, nótát vagy telefonszámot:
Kisértsz, kereslek s tétovázó számon
találgatva játsznak velem betűk, számok,
mosolyok... Míra, a Te régi talányod
most is talány s búsan bújócskázik velem.
Éltél?... Mikor? S éltünk-e?... Ismertél engem?
Láttam szemed kékjét? Vagy barna volt? Hajad
nyári búzatáblák szőkeségét lopta
vagy az esti séták színét barna lombba
lopva hullajtotta reá az arcomra
s úgy rejtetted ajkad sátra alatt csókba?...
Hazudom, hogy éltél s kell, Míra, hogy több légy
mint az öröm, amit nem adott az élet
s csak összehazudtam, amikor elnéztem
könnyeimben a Nap víg sugártörését.

MA IS ELMENNI JÖTTÉL

Nincs horizont, nincs végtelenség:
A tér és szív az együtt járkál;
Láttalak mindig, évek ezrén –
s mégis oly jó, hogy ma megláttál.

Ma?, tán húsz éve... két kis lélek
nagy fába vágta hit-fejszójét;

•

hogy mindegy, bárhogysz lesz az élet,
együtt várják ki annak végét.

Hétezerháromszáz napnak múltán
most látlak újra, úgy, mint régen,
s tiszavirágok millió hulltját
látom szemednek mély tükreben.

Szólni szeretnék... megtudni, hogy:
április végén méri-, issza-,
elárasztja-e vagy gondozza
vén ligetünk a régi Tisza?...

S nem szólok szót se (furcsa bányász,
aki a kincsét rejtve hagyja,
koldusan boldog hazárd kártyás:
nem a tét, a játék izgatja...)

Mit is adhatnánk mi egymásnak?,
néma nézést, bús, láncolt lángot –
tört görebjét a múlt titkának,
melybe a szívünk sosem látott.

VÁLTOZÓ VIHAROK

Az élet útját nem mérik előre,
két állomás közt néha megszakad.
Akkor, hogy Veled vártam az esőre
nem tudtam ezt a zengő ég alatt.

A fákat néztük, mik egymáshoz értek,
s lombjuk, mint szívem, úgy elnehezült.
A felhők közt hűnyó csillagok égtek
s a percek mellén vihar nesze ült.

•

A szavad másnak font sugaras glóriját,
de hangod húrja nekem muzsikált,
szerettem, hogy száz villám gyújt új csóvát
s velünk lobog a viharos világ.

Riadt szemed, mint őrző, arany horgony
biztos talajba, a szívembe vert.
Villámok tánca siklott az égbolton
s felsírt Veled kint a virágoskert.

Színne és fénné vált tetőled minden,
a hang, a múlt, a súly, a messzeség,
a kozmosz törpült két szemem tükreben,
de szépséged nőtt, mint a csendes éj,

mert halk volt már a világ, messze ment el
az a vihar, mely egymáshoz sodort...
Az rég elmúlt már, s mégis, a szívemben
azóta mindig vihart hordozok.

IGAZ SZAVAK HÚRJÁN

Szeretném kihúzni a legszebb évek szálát
az Idő színes gombolyagából
és évszázadnyi sugaras szőnyeget szőni lábad elé,
melyet véresre tört a töretlen utak göröngye, köve,
míg velem jártad az én naptalan életem.
Több joggal születnél boldognak lenni mindenki másnál,
s hogy öröm helyett nélkülözés, gond, szomorúság szállt rád
nem róttad fel nekem,
akinek révén mégis kaptad,
s elveszted szép voltod, dús ifjú varázsod.
Rossz a szegénynek, ha jutalmazna
és üres zsebében nincs más, csak a szíve...
Így csak, a koldus kincsét

szórhatom rád:
a hálát,
könnyet,
néma köszönömöt...
s esküm, hogy szeretlek, igaz ízével a szónak.

HIDAK

Száz baráttal rémített az utca
s nekünk húszéves volt még csak a Nap...
Pétervárad rejteni várt minket
s a karjaim olyan féltve vittek
mint trezort, mit nem őriz lakat.

Fent a hídon szél kapott ruhádba.
(Úgy megirigyeltem a Dunát,
mert meglassult s elámuló fodra
vágynon nézett vissza a hídfokra,
ahol a szél hintázva fut át.)

A nyárest már rég velem ölelte
válladat és csókolta hajad,
s mert pénzünk s bűnünk sem volt akkortájt
megszidtuk az éhség próza voltát
s két éhséggel ballagtunk haza.

Most csak a szél s én járok a hídon,
nincs pénzem és Te sem vagy velem,
de két part közt kétszeres teherrel
érezem, hogy Te, gyenge Asszonyember
hídként őrzöd az én életem.

MEGŐRZÖTT VAGYONUNK

Századokig élnek
azok, akik sírnak,
nem éhes a sírjuk
azoknak, kik vágnak:
Ne vigyék a könnyünk
könnyezetlen sírnak
s a vágyunk, mely sosem
volt csődje a mának.

Vannak-e kik bírnak
ennyi hagyatékos
örökösödési
kelő-tűnő joggal?
Kik azok, akik a
meg sem kezdett élet
mezsgyéjén átléptek
napos viharfolttal?

Csak Te tudod azt, hogy
mi egyedül élünk
ez örökstelen
nem örökölt kincsben,
melyben soha senki
nem osztzott velünk,
mi sem adtuk másnak,
s így senkiben sincs meg.

ÚGY, MINT RÉGEN

Hittem, későn jössz majd ajándéokra hajlón,
hiszen két szemem – a tükröd – megvakult,
s úgy gondol csak rád, mint gyöngyére a kagyló,
mely a tengermélyre törten visszahullt.

A hangod vártam csak, ami úgyis elszáll
mint a kialvó láng kósza kormai,
őrlítő valódból a múltó kellett már,
pernye, láng- emlék, mely elszáll holnapig.

Hús, tapadó bőröd sikló surranása
s az a szó, mit csak te tudsz úgy mondani,
a lélek elnémult földindulásában
elvesztek, mint könny, mit kár volt ontani.

Most... itt vagy és hiszem: Én vagyok a mátkád,
akihez nem voltál eddig jó se tán...
Ringatlak, mint rég, mint hőszi felhőbárkát
végtelen vizén a kék ég-óceán.

NÉHA AZÉRT NEHÉZ...

Mikor a gond
bilincsbe veri a számat,
szeretem, ha megigazítod a párnámat
s szememre hulló drága csókod
nem készlet síró vallomásra.
A holnapok
ilyenkor találhatnak rám vérebeikkel,
s üvöltésük nyomán megremegnek bennem a jövő évek,
miket már régen elrontottam.

Más ebben az időben, korban,
nem gondol még a betegségre, kórra,
mert összeszedett magának némi vagyont, nevet, pénzt –
én egy botot, rossz térdet és – tüdővész...

Mekkáig felmoshattam volna könnyeimmel
útját a zarándokoknak,
mire megtanultam, hogy:

•

másnak nem szabad tudni, amit tudok,
és másnak nem szabad fájjon, ami nekem fáj.

Ezért: vidámabb vagyok és leszek is mindig másnál,
de most, Édes, gyere, igazítsd meg a párnám,
csókold meg a szemem,
és hidd, hogy alszom.

Az őr kiáltásai

ÖRÖK KÖRFORGÁS

Koporsókká változnak a bölcsők,
Pár év csillan közbül, por csupán,
Koldusan vesznek el mind a költők
Akkik félnek, s csókolnak puhán:
Felettük csak néhány sápadt vers áll őrt majd.
Akkik félnek, s csókolnak puhán,
Koldusan vesznek el mind a költők.
Pár év csillan (talmi por csupán),
S koporsókká változnak a bölcsők.

EGY PARASZTKÖLTŐHÖZ

... Ahogy megindultál mélyéből a rögnek
Szemed elé mindig rózsaszín akadt,
Hittél jóbarátnak, sikernek, jövőnek
S bátor utat jártál kék egek alatt.

Akkor még nem tudtad van-e a faludban
S hogyha van, hát merre, hol a temető,
Míg egyszer a fények Benned kialudtak
S csak a gond világolt, régi szeretőd.

Lassan így tudtad meg milyen nehéz hinni
Jóbarátnak ma, ha tegnap elhagyott.
Hogy kapádat újra, bízva nehéz vinni
Megművelni, mit a jég még meghagyott.

Ó, tudom, nehéz volt víg álarcba bújnod
Míg anyád sírján az első fű kihajt
S kicsid előtt mégis nevetni tanulnod
S megtagadni mindent, mi voltál: A „jaj”-t.

Mégis, sorsod útján bátran s csak előre
Haladj sírok szelíd halma közt, s keress
Utat szívek felé szíveddel, mely pőre,
S melyből vércseppeként hull a könny, a vers.

MINDIG ELŐRE

Az, aki élt, az sohase halt meg,
az, aki él, az sohase hal meg:
nyoma marad a jövőben, mában,
kövekben, könyvben, szívekben, vágyban.

Dallamba, szívbe tollukat mártják,
rombolva tágítják a kilátást,
tiltó táblákba szabad-ot vésnek,
sosem sietnek, és sosem késnek.

Új ízét adják a szónak, csóknak,
forrás vizét a szomjúhozónak,
szűz barázdába vetik a sorsot,
oly úton járnak, mely még nem porzott.

Az életfélők árokba hullnak,
a halált-vélők álmokba bújnak:

•

aki a harcban hátát mutatja,
a csatatéren ne kapjon kardra.

A szebbért mindig meghal az ember,
más igazáért is visel terhet,
néha megáll és vár új erőre,
s megindul újra, mindig előre.

SOSE FÉLJÜNK, PAJTÁS!...

*(Az én két Derékomnak, Csépenek s Galamb Jánosnak küldöm
nagy szorongatásimban ezt a rámférő, vigasztaló,
vidor versikét.).*

Örömmel ácsolt a jövőnk bölcsőt,
Pohár cseng s talpán nyekken a bú,
a bú, mely gonosz testvérét hozta
a gondot, s vele hányszor orozta
kedvüinktől el a drága aszút.

Ha ma még nincs ki, holnap már minden
Nadirtól Zenithig Téged ölel,
s ha csókért most tör bú, buta bánat
meg sose halj, mert holnap utánad
ellobbant vágyad mást megölet.

Gondodat dobd hát s heveréssz búdra
mint hűlő földre piros levél:
A temetőket az élők járják
s amíg előtted kétszer kitarják
a kapujukat, addig ne félj!...

ELMÚLÓ, FÁJÓ ÉLETÜNK
(Új költő-testvéreimnek üzenem siettető,
sürgető szeretettel)

Tél se múlt,
Tán hó se hullt
S hogy megfakult a múlt.
Köd se ült
S úgy elmerült
– Mint tóban kő – az út.

Percre hét,
Egy napra év
Suhant el nyomtalan,
Elcserélt
Arc néz feléd
Tükrödből hontalan.

Szíved még
A trópusé,
De homlokod jeges,
Ráuhog
A pólusok
Deres lehelete.

Lávaként
Bús kráterén
Lelkednek dől a könny,
S eltűnődsz,
Vén, régi csősz,
A tűnő őr-körön.

Sírsz, latolsz,
Míg silbakolsz,
Felejtett, messzi őr.
A járőr

•

Már váltani jó,
Elindult messziről.

Őszeleji levélszínek

ÍGY GONDOLJA EGY KISLEÁNY

Én nem tudom, mert még kicsi vagyok,
hogy mit miért is tesznek a nagyok.
Az én anyámat mindig ébren látom,
csókjával altat s ébreszt a kis ágyon,
talán nem is tudja, mily jó a vánkos,
ő sosem álmos, este mindig ránk mos;
Ő gyújtja meg az esti csillagot
és ő mosdatja, biztos, a Napot,
azért ragyog rám oly szépen az égen
mikor azt mondja anyám: „Kicsi szépem”.
A kalácsát, bár méznél édesebb,
ő nem szereti, nékem hagyja meg.
Takarít, süt, főz és ruhákat foltoz,
nincsen egy perc, hogy ne találna dolgot,
és – ha beleröppen a rossz kis bogár –
a szeme rám nevet a könnyön át.

Én is ilyen leszek, ha felnövök,
ha a fejemre nagy kendőt kötök,
csókolva altatom, mint ő: „Csicsíj” –
ha nagy leszek majd, s ő lesz a kicsiny.

A NEGYVENKETTEDIK HATÁRKÖNÉL

Mint aki elindul
ismeretlen tájra,
múló életemre
nézek vissza fájva.

Pár szekfűt szedek csak
tarisznyába tenni,
hátha amott, túl majd
nem vár énám semmi.

Akik eddig szidtak,
megtűrtek, szerettek,
mind drágákká válnak,
mind emlékké lesznek.

S ahogy eddig láttak,
én sem vagyok az már:
minden múltó óra
mássá, jobbá formál.

Ragyog már a szeme,
aki sírva nézett...
csak az én szemem lesz
barnább, búsabb, mélyebb.

ŐSZI TISZTULÓ EGYEZKEDÉS

*Csépe Imrének, akivel erdőt, életet egyként
kerülgetünk.*

Lázás, izzó fényben
mindig nagyon féltem,
mindig futva égtem,
s nagyon-nagyon éltem.
Most – jó lenne tudni
megint lányhoz futni,
hinni jövő nőben,
elmenő felhőben.
Oly jóízű lenne
valakivel csendben
leskődni az őszben
ősülő erdőben.

•

S nem tudok már futni,
sehova eljutni:
megőszült az erdő
s fölötte a felhő.
Eltűntek a fények,
de én már nem félek:
szökdösnek a vétkek,
s nagyon-néha élek.

ÁDÁM BÖLCS BUKÁSA

Itt vagyunk hát fenn, a józan hegytetőn.
Lent a völgyben féltünk
egymástól,
kik vágytunk,
s önmagunktól,
kitől nem menekülhettünk.
Ott tüzelt a világ,
a virág és gyümölcs illata, íze
izzó harapásra ajzta az ínyed
és mosolytalan szádból azért gyöngyöztek ki a fogaid,
mert messze úzted már tudatodból a hűség kutyáját.
Itt fönn hideg csitít, szólván:
mi lett volna,
ha az első csók-rendek lehullta előtt
nem rettent meg engem az aratás vége,
amikor már elfogy virág és gyümölcs?...

Ezért így, bódultan,
két lépéssel jobbra folytatom az utam
s míg nevedet sírom szeretném, ha tudnád;
két világot nyertél azzal,
amit elvesztettem.

SZÍVEK ÉS SZÍNEK VÁLTOZÁSA

A neve szépen zsongott: Laura...
Ide nevezték ki, a falura...
Városi lány volt, drága, barna Nap,
Hó-keret volt a sok, fehér új pad,
Amelyben apró, pöttöm gyerekek
(Kiket tanyákról hoztak szekerek)
Tanultak írni-olvasni, s hogy hány
Alma virít a könyvben, ott, a fán.

Arca pirult, ha messzi levelet
Hozott a posta, s míg a fák, terek
Zöld új ruhája piros foltra vált,
Mindig egy hívó üzenetre várt.

Ősz lett megint, rőt lángra gyúlt a lomb
S beteg színével ébredt már a hold,
Mikor sürgöny jött, s abban ennyi állt:
Az üzenet egy másikhoz talált...

Minek a vád, a gond, a bú, a szó?,
Életre, évre lehull majd a hó,
Elködlenek az arcok, bánatok,
Mint a fel- és eltűnő gyermekrajok.

A tanteremben fáradt fény kutat,
Egy barna lányt keres, s új padokat,
S nincs már ott más, csak (ó, bukó napok!)
Egy ősz leány s a megbarnult padok.

●

GONDOLJÁTOK MEG, EMBEREK...

(Elvált szülők kislánya írja)

Az én apukámnál
nincs jobb ember senki,
s anyám is oly szép, amilyen
én szeretnék lenni.

És, mégis, elváltak...
Ahogy Apu elment
hol egyikük, hol másikuk
lát vendégül engem.

Apukát megkérdeztem:
Mért nincs Anyu mellett?
Azt mondta „Hagyj nekem békét,
Anyunak más kellett”.

Azóta nem szólok...
járom a két házat,
akkor megyek, ha küldenek,
mert sehol se várnak.

Itt se vagyok itthon,
ott se vagyok otthon;
Istenem, hát az én szívem
békén hol dobogjon?!...

Ki vigyáz majd énram?
Ki nevel fel engem,
ha már azoknak se kellek,
kik eddig szerettek?!...

Mért nem jók egymáshoz?
Miért nem jók hozzám?...
Anyu, éljünk együtt újra,
én megleszek morzsán.

Játék sem kell, csak az
öledben pihenni,
ahogy már csak álmaimban
szokott néha lenni.

Ó, ha együtt lennénk
este a nagy ágyban,
hajammal kötném magamhoz
apámat s anyámat.

És... ha egyszer mégis
elválnak, megkérem:
csinálják úgy, hogy meghaljak
még mielőtt éltem...

HANGOS MIÉRTEK CSENDES AZÉRTJA

Titokban titkot vagy titkon síró
idegen Memnon-szobrokká válnak,
akik látói voltak a halálnak.

Hűn, ha feljűk karokat tárnak,
bennük felrémlik a végső válás,
s dermedt sikolyba fűl a víg kiáltás.

Mosolyuk könnyes, bús tétovázás,
borukban nincs dal, se dűh, se mámor,
szívűkre fagy a csók s a bántás ráforr.

A rossz emléke égőbb, mint máskor,
s megtért tékozlókként ha lerogynak,
bomló idegekkel hangosan zokognak.

Jókká lenni hiába akarnak,
mert delűk éjt rejt, károgo hollót,
s azt teszik ismét, ami mindig rossz volt.

•

Ne szidjon csókot aki nem csókolt,
se tettet, amit eddig meg nem tett,
ha „miért” „azértra” benne még nem lelt.

Egyszer majd ők is ős titkot síró
idegen Memnon-szobrokká válnak,
ha már látói voltak a halálnak.

KIS GERGŐ NEM ÉRTI

(Halott Bódi bátyám árváinak küldöm)

Okos és jó kis fiú volt Gergő,
tudta, hogy tél volt s most itt a nyár,
s tudta már azt is, hogy ha ő felnő
majd pénzt keres és vesz egy nagy teknőt
és behajózza Beóciát.

Tudta, hogy: reggel tejecke várja
s ránevet hószín búzakenyér;
verset tanul bent az óvodában
és azt szavalja este az ágyban
míg álmod simít rá két tenyér.

Tudta, hogy akkor, ha bácsik jönnek
Apa eléjük vígan siet,
s ha ő ilyenkor szépen köszönget
zsebébe pénz hull s cukorra csönget
vagy játékot kap érte tízet.

Csak azt nem érti, Anya most mért sír
s Apa mért alszik gyertyák között,
hiszen az ajtó egyre csak nyíl, nyíl,
de bárki jön, az hallgat és sír, sír,
s egy bácsi szép, nagy ládán zörög.

SZÁMONKÉRÉS

Fakó kabátján bévül
tükrözve csillantak a fények,
ablakom tárta s a ködből
beléptek sápadt, bús, ködszerű lények.
Ismertem őket. Régen
bírájuk voltam s azt, hogy ma nem élnek,
eljöttek számonkérni
halottai egy réghalott mesének.
Rossz szívét tárta az egyik,
szűz papnak készült – hol még új az élet –
éteri, tiszta lénnyé,
ki asszonyok közé majd sohase téved.
– Király akartam lenni,
– csuklott a sírás egy gyámoltalan árnyból –
örök békét akartam,
a háborút kiűzni a világból.
Üres erszényét dobta
zsebembe közülük a legkoldusabb:
– Az ínség kínját – így szólt –
megválthattam volna, de te nem akartad.
Az orvos nem szólt semmit,
csak a köd jajdult, s minden beteg árnya:
Megölted őt, ki ha élne,
nem lennél se te, se más ezer árva.
Porosan, kezében bottal
megállt futója a keresztutaknak:
üzend haza helyettem,
hogy otthont várt az, kit e rongyok takarnak...
Múltam emléke jött el,
s vele a sok nagy, bennem pusztult ember:
Ki egyszer lenni akartam,
ezen az örült órán mind felsírt a szívemben.

ÖREG KAMASZ LEVELE

Ott ahol az álmok fényt szőnek az égre
s édesanyák szívét dajkálja a Nap,
postahivatal van, mai a pecsétje,
s ott levelet mindenki naponta kap.

Így tudtam ezt... s most, hogy levelek nem jönnek,
mikben az emberhez hű barátja szól,
rábízom az égi postára a könnyem:
juttassa anyámhoz, hátha válaszol.

Édesanyám, jó itt minden, jó a bánat,
s az ember is jó, csak szíve elveszett,
s én ezzel a régen kapott portékámmal
nem tudom már lassan mit is keresek.
Taksálnak öregnek, fáradtnak, szegénynek,
– babér után, hidd el, soha nem futok,
de ahol mások már abbahagyták régen,
én újrakezdeni még mindig tudok.
Hogy a vétkem mégis mi? meggyónom azt is:
néhol megelőztem a mát, a valót,
de másutt megálltam, azt hittem, hogy talmi,
s hogy az életben már csak a mese jó.
Édesanyám-lelkem, én csak nagyranőttem,
nem én vénültem meg, hanem az időm,
értsd meg hát, amit más nem ért meg:
gyermek-könnyem,
s add reám puhán a kisruhám, s cipőm.
A nagyok közé én úgysem nővök fel már,
nagy gyász, nagy koporsó kicsidre se vár,
üzend hát, hogy fiad – míg fehéren elszáll –
tudja: Jó az út, amelynek vége már.

Epigrammák

ÁMEN

Hogyha csókok jussán Hozzád nem jutok,
s örököd már nem vet az én számon ágyat,
pusztuljon el az, mi sokszor megrúgott,
a szívem, e gyorsan ficáncoló állat,
mely csak a Te béklyódat fogadta el.

VÁLTÓÓR

Zuzmarás rozmár-arcát ne nevesd, Utas.
Gondold csak el, hogy milyen nemulass
lenne, ha ő röhögne rád, meg a világra...

A SZÍV

Gyémántnál keményebb vár az, melyet
bevenni addig sohasem lehet
amíg belülről ki nem nyitják.

FELHŐ

A gondra mondják, hogy – mint ő – eloszlik,
pedig az öröm az, ami szertefoszlik
minden kicsi felhőn.

INTÉS

Tárulkozó asszony s ajtó előtt állj meg:
az örömben sokszor csak a könny terem,
mert a sorsok útja láthatatlan, néma,
mint a pókok útja régi könyveken.

ŐSZ

Aszúszőlők és emberek színe sápad,
présházak mélyén s a temetőkön nóta támad:
érett termésre várnak a hordók
és a koporsók.

EMLÉK

Bálvány – aranyból – az, amit őrzöl,
s amit ékkővel bárhogy is ötvözz,
nem lehet többé soha oly drága,
mint érc korába’.

A SZOMORÚSÁG TANULÁSA

Palatábla... görbe vonal...
hiába törlöd le onnan...
megmarad a Tudás nyoma,
s lassan meghal minden csoda.

ÉDESANYA

Szülni született, gondtalanná gondban nevelni,
örült, ha oly jól éltél, hogy el tudtad őt feledni,
miattad élt, s úgy félt, ha a szíved nem rendesen vert –
és gyorsan halt meg, mert betegen, ugye, csak teher az ember.